

ỨNG DỤNG MÔ HÌNH THỰC HÀNH KẾ TOÁN MÔ PHỎNG ĐỂ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO KẾ TOÁN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG

● NGUYỄN NGỌC THÚY SƠN

TÓM TẮT:

Bài viết mô tả tổng quan và đánh giá thực trạng ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng trong đào tạo kế toán tại Trường Đại học An Giang từ năm 2022 đến nay. Từ đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng của việc ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng trong trường đại học.

Từ khóa: mô hình thực hành kế toán mô phỏng, thực hành kế toán, kế toán mô phỏng, kế toán ảo.

1. Đặt vấn đề

Những năm gần đây, để giải quyết tình trạng nhiều sinh viên kế toán thiếu kỹ năng nghề nghiệp nên khi ra trường chưa đáp ứng được công việc ngay mà phải qua đào tạo lại, các trường cao đẳng đại học đã tìm kiếm các giải pháp, một trong những giải pháp đó là ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng trong đào tạo kế toán. Đây là mô hình mô phỏng lại quá trình thực hiện nhiệm vụ kế toán tại các doanh nghiệp từ hoạt động thu thập thông tin kế toán từ các chứng từ kế toán, xử lý các chứng từ, vào sổ kế toán và cung cấp thông tin trên các báo cáo kế toán (Thúy và Nhung, 2017). Sau khi sinh viên thực hành tại phòng kế toán mô phỏng, sinh viên sẽ hình dung được toàn bộ công việc kế toán tại một doanh nghiệp, từ hệ thống chứng từ kế toán, sổ sách kế toán, báo cáo tài chính, báo cáo thuế giá trị gia

tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp, các quy định về thủ tục hành chính, chế độ báo cáo, thời điểm và nơi nộp báo cáo (Hải và Hân, 2014). Từ đó, sinh viên sẽ được rèn luyện những kỹ năng nghề nghiệp cần thiết trước khi ra trường, đáp ứng các yêu cầu của nhà tuyển dụng và có khả năng hòa nhập nhanh với môi trường làm việc thực tế tại doanh nghiệp.

Ngành Kế toán là một trong những ngành đầu tiên được đào tạo tại Trường Đại học An Giang từ khi thành lập trường năm 1999. Trải qua gần 25 năm, Trường đã có nhiều lần cải tiến chương trình đào tạo và phương pháp giảng dạy cho các ngành học nói chung và ngành Kế toán nói riêng để nâng cao chất lượng đào tạo. Qua quá trình tìm hiểu về lợi ích của mô hình thực hành kế toán mô phỏng và đi khảo sát thực tế phòng kế toán mô phỏng tại Trường Đại học Bình Dương để học hỏi kinh

nghiệm, Trường Đại học An Giang đã tiến hành triển khai ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng vào môn học Thực hành kế toán từ năm học 2022-2023 đến nay.

2. Thực trạng ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng trong đào tạo kế toán tại Trường Đại học An Giang

Trường Đại học An Giang đã xây dựng hoàn thành mô hình thực hành kế toán mô phỏng từ cuối năm 2020. Theo kế hoạch, môn Thực hành kế toán được giảng dạy theo mô hình thực hành kế toán mô phỏng bắt đầu từ năm học 2021-2022. Thực hành kế toán là môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo đại học ngành kế toán, được giảng dạy ở học kỳ VII cho sinh viên năm cuối trước khi sinh viên đi thực tập. Đề cương chi tiết môn học cũng đã được chỉnh sửa phù hợp về nội dung và phương pháp giảng dạy mới. Tuy nhiên, do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, trong học kỳ đầu của năm học 2021-2022 các môn học được giảng dạy trực tuyến nên chưa thể triển khai áp dụng mô hình như kế hoạch. Từ năm học 2022-2023, mô hình thực hành kế toán mô phỏng mới chính thức được giảng dạy.

Theo thống kê của tác giả, năm học 2022-2023, Trường đã triển khai giảng dạy mô hình này cho 2 lớp đại học chính quy kế toán khóa 20 (DH20KT1 và DH20KT2), với tổng số 144 sinh viên được chia làm 4 nhóm học. Sang năm học 2023-2024, số lượng sinh viên đại học chính quy kế toán khóa 21 (DH21KT1 và DH21KT2) là 205 sinh viên, trong đó có 27 sinh viên chưa học môn Kế toán tài chính 3 nên không đủ điều kiện đăng ký môn Thực hành kế toán. Vì vậy, số lượng sinh viên đã được học mô hình thực hành kế toán mô phỏng trong năm nay là 180 sinh viên (bao gồm 178 sinh viên khóa 21 và 2 sinh viên khóa 20 còn nợ môn) và được chia làm 6 nhóm học.

Một số vấn đề được trình bày trong đề cương chi tiết môn Thực hành kế toán và các yếu tố cơ bản cần có trong mô hình thực hành kế toán mô phỏng, bao gồm:

Tên môn học (mã): Thực hành kế toán (ACC520).

Thời lượng trên lớp: 75 tiết (trong đó: 15 tiết lý thuyết và 60 tiết thực hành).

Số giờ tự học: 60 tiết.

Học phần trước: Kế toán tài chính 3 (ACC504).

Mô tả môn học: Môn Thực hành kế toán cung cấp các kiến thức và kỹ năng chuyên ngành về việc ứng dụng công nghệ thông tin vào tổ chức công tác kế toán tại doanh nghiệp. Sinh viên được thực hành các công việc của một kế toán viên trên phần mềm kế toán với bộ chứng từ mô phỏng các nghiệp vụ kinh tế phát sinh của một doanh nghiệp thực tế.

Mục tiêu: Môn học giúp sinh viên hiểu được tổng quan công việc kế toán trên thực tế; hiểu và ứng dụng được các kiến thức kế toán, thuế và tin học để thực hành thành thạo công việc kế toán; ứng dụng phần mềm kế toán vào tổ chức công tác kế toán trong doanh nghiệp; hiểu và vận dụng các quy định về kế toán một cách linh hoạt và kịp thời; có kỹ năng làm việc nhóm, thảo luận, vấn đáp.

Nội dung: Tạo dữ liệu kế toán trên phần mềm kế toán; Khai báo các danh mục và sổ dư đầu kỳ; Lập chứng từ và hạch toán các nghiệp vụ kinh tế phát sinh liên quan đến từng phần hành kế toán; Khai báo thuế và các vấn đề còn lại vào cuối kỳ; Xác định kết quả kinh doanh; Lập sổ sách và báo cáo tài chính; Đọc hiểu, đối chiếu, kiểm tra sổ sách, báo cáo trên phần mềm và in ra khi cần thiết.

Đánh giá: Môn học lấy 100% điểm trên lớp (không thi), bao gồm 3 bài nộp kết quả thực hành theo từng giai đoạn và 2 bài kiểm tra vấn đáp.

- Phương pháp giảng dạy và học tập:

+ Sinh viên ngồi đúng vị trí máy tính theo thứ tự danh sách do giảng viên sắp xếp, không được tự ý thay đổi máy tính, không sử dụng laptop cá nhân của sinh viên.

+ Mỗi sinh viên đăng ký một tài khoản người dùng để sử dụng phần mềm kế toán do Công ty cổ phần MISA cấp bản quyền cho Trường Đại học An Giang dùng trong đào tạo. Sinh viên phải bảo vệ bài làm và mật khẩu đăng nhập dữ liệu của mình.

+ Mỗi sinh viên được phát một bộ chứng từ kế toán mô phỏng để thực hành trong giờ học. Cuối

mỗi buổi học, sinh viên phải sao lưu dữ liệu thực hành mới nhất vào USB để dự phòng. Sau đó, USB cùng với tài liệu bộ chứng từ kế toán được để vào bìa hồ sơ cá nhân và nộp lại cho giảng viên kiểm tra, bảo quản tại phòng học.

+ Các máy tính được liên kết với nhau bằng hệ thống mạng nội bộ với máy chủ là máy của giảng viên. Giảng viên có thể trình chiếu bài giảng trên màn hình TV, hoặc chia sẻ màn hình máy chủ đến các máy của sinh viên trong quá trình hướng dẫn để sinh viên dễ dàng theo dõi.

+ Sinh viên thực hiện các bước công việc như một nhân viên kế toán sau khi được giảng viên hướng dẫn. Tùy vào nội dung từng buổi học mà sinh viên sẽ được yêu cầu làm việc cá nhân hoặc làm việc theo nhóm.

+ Sinh viên nộp kết quả thực hành theo từng giai đoạn. Sau khi chấm điểm, giảng viên sẽ nhận xét, góp ý để sinh viên sửa lỗi sai và rút kinh nghiệm.

+ Đối với các buổi kiểm tra vấn đáp, giảng viên sẽ gọi từng sinh viên lên để vấn đáp trực tiếp, nội dung chủ yếu là đánh giá khả năng đọc hiểu chứng từ, sổ sách và báo cáo tài chính.

+ Ngoài ra, giảng viên còn cung cấp một số bài tập khác để sinh viên tự thực hành thêm ngoài giờ học trên lớp.

- Hệ thống tài liệu, chứng từ thực tế:

Hiện nay, bộ chứng từ kế toán mô phỏng được dùng trong giảng dạy tại Trường Đại học An Giang mua từ Trường Đại học Bình Dương, bao gồm tất cả tài liệu kế toán năm 2018 của Công ty TNHH Thương mại Sản xuất Gỗ Phúc Nguyên Khang (mã số thuế: 0312581007). Công ty hoạt động trong lĩnh vực sản xuất và thương mại, ngành nghề kinh doanh chính là sản xuất và chế biến gỗ, địa chỉ tại số 80/30D đường số 8, Phường 11, Quận Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh.

Hệ thống chứng từ, sổ sách, báo cáo bao gồm: Kế toán mua hàng; Kế toán tiền mặt; Kế toán tài sản cố định và công cụ dụng cụ, Kế toán thuê tài sản, Kế toán tiền lương và các khoản trích theo lương, Kế toán chi phí sản xuất và giá thành, Kế toán bán hàng, Kế toán chi phí bán hàng và chi phí quản lý doanh nghiệp, Kế toán các khoản dự phòng, Kế toán đầu tư tài chính, Kế toán tiền gửi ngân hàng, Kế toán thuế, Kế toán xác định kết quả kinh doanh, Hệ thống sổ sách và báo cáo kế toán,...

Ngoài ra còn có các quy trình kế toán, tài liệu hướng dẫn sử dụng phần mềm kế toán, các văn bản pháp luật hiện hành liên quan đến kế toán và thuế.

- Cơ sở vật chất và công nghệ:

Danh sách các cơ sở vật chất và công nghệ được sử dụng tại phòng thực hành kế toán mô phỏng của Trường Đại học An Giang được trình bày ở Bảng 1.

Bảng 1. Cơ sở vật chất và công nghệ tại phòng thực hành kế toán mô phỏng

Cơ sở vật chất và công nghệ	Số lượng	Ghi chú
Phòng học	1	Diện tích 99 m2 (11 m x 9 m).
Máy tính (laptop)	37	1 máy chủ dành cho giảng viên, 36 máy dành cho sinh viên.
Bộ bàn ghế lớn	1	Bàn lớn có tủ đựng hồ sơ 2 ngăn có khóa cho giảng viên.
Bộ bàn ghế nhỏ	36	Bàn thiết kế thông minh có thể ghép 6 bàn thành hình lục giác đều khi sinh viên làm việc nhóm.
Màn hình TV	1	Màn hình lớn có thể kết nối với máy chủ của giảng viên.
Bảng trắng	1	Bảng đặt cạnh màn hình TV.
Máy photocopy có chức năng in	1	Loại lớn.
Tủ đựng hồ sơ	1	Tủ lớn 8 ngăn có khóa, để đựng toàn bộ chứng từ của sinh viên.
Máy lạnh	2	Máy lạnh 2.5 HP
Đèn chiếu sáng	24	24 đèn được bố trí thành 12 cặp.

Cơ sở vật chất và công nghệ	Số lượng	Ghi chú
Quạt thông gió	4	
Hệ thống camera	1	Camera xoay 360 độ.
Hệ thống phòng cháy chữa cháy	1	Thiết bị báo cháy, vòi xịt và bình chữa cháy.
Bộ văn phòng phẩm	37	Gồm: giấy in, viết bút lông, viết mực, viết chì, tẩy, thước, bìa hồ sơ, kẹp bướm, dụng cụ bấm kim, USB,...
Hệ thống Internet	2	Hệ thống Internet có dây và không dây.
Phần mềm kế toán	1	Phần mềm MISA SME.NET được cập nhật phiên bản mới hàng năm.
Phần mềm Hóa đơn điện tử	1	Phần mềm MISA meInvoice (tích hợp được với Phần mềm kế toán MISA SME.NET).
Phần mềm quản lý phòng máy	1	Phần mềm NetSupport School Tutor Console.
Các phần mềm khác		Phần mềm hỗ trợ kê khai thuế HTKK, phần mềm Excel, Word,...

Nguồn: Tác giả thống kê thực tế tại Trường Đại học An Giang

3. Lợi ích đạt được và một số hạn chế trong quá trình ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng

Qua quá trình triển khai và đưa mô hình thực hành kế toán mô phỏng vào giảng dạy ở môn Thực hành kế toán, dựa vào kết quả khảo sát người học và một số doanh nghiệp, tác giả tổng hợp những lợi ích đạt được như sau:

- Mô hình học tập mới khắc phục được những vấn đề tồn tại của chương trình đào tạo, giúp tăng cường gắn kết giữa lý thuyết và thực tế nhằm phát triển kỹ năng nghề nghiệp kế toán cho sinh viên, nâng cao chất lượng đào tạo và uy tín của nhà trường, cung cấp nguồn lao động chất lượng cao hơn cho xã hội.

- Việc nhập vai thực hiện các công việc như một kế toán viên thực thụ giúp sinh viên hiểu được các quy trình kế toán, biết được cách thức tổ chức công tác kế toán trong doanh nghiệp, hiểu được bản chất số liệu kế toán từ các chứng từ, sổ sách và báo cáo, biết cách tuân thủ và vận dụng các văn bản pháp luật vào công tác kế toán. Hình thức học tập này cũng tạo sự thích thú và giúp sinh viên chủ động hơn trong học tập.

- Sinh viên được thực hành trên phần mềm kế toán và phần mềm Excel, được hướng dẫn sử dụng phần mềm hỗ trợ kê khai thuế và phần mềm hóa

đơn điện tử, giúp cho sinh viên có thêm các kỹ năng, có thể tự tin và dễ dàng hơn khi tiếp cận với bất kỳ phần mềm nào khác được sử dụng tại doanh nghiệp.

- Kết quả đào tạo sẽ giúp các doanh nghiệp tuyển dụng được kế toán đáp ứng phần lớn yêu cầu, hạn chế trường hợp phải “đào tạo lại”, từ đó tiết kiệm được thời gian và chi phí so với trước đây.

Tuy nhiên, việc ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng tại Trường Đại học An Giang vẫn còn một số hạn chế như sau:

- Mô hình chỉ mới được giảng dạy cho hệ đại học chính quy kế toán, chưa áp dụng cho hệ đại học hình thức vừa làm vừa học.

- Bộ chứng từ kế toán mô phỏng đang sử dụng để giảng dạy có số liệu phát sinh trong năm 2018, so với hiện tại thì số liệu đã cũ nên trong một số trường hợp sẽ không đúng với thực tế. Chẳng hạn như, trong bộ chứng từ vẫn còn trường hợp xuất hóa đơn giấy nhưng hiện nay bắt buộc phải sử dụng hóa đơn điện tử; một số doanh nghiệp là khách hàng, nhà cung cấp trong hóa đơn 2018 đã ngừng hoạt động ở hiện tại; thay đổi một số quy định về thuế suất, tiền lương,...

- Bộ chứng từ kế toán được mô phỏng các nghiệp vụ phát sinh trong doanh nghiệp thương mại và sản xuất, chưa có bộ chứng từ kế toán tại

các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ, doanh nghiệp xây dựng,...

- Sinh viên chỉ thực hành giải quyết các công việc giữa các kế toán với nhau mà chưa được trải nghiệm giải quyết các mối quan hệ công việc phát sinh giữa bộ phận kế toán với các bộ phận khác trong doanh nghiệp hoặc với các đối tượng bên ngoài liên quan như ngân hàng, cơ quan thuế, cơ quan bảo hiểm xã hội....

- Sinh viên chưa được học về phần mềm kế toán ở các môn học trước nên giảng viên phải hướng dẫn sinh viên cách sử dụng phần mềm. Do mới tiếp cận với phần mềm nên sinh viên chưa quen sử dụng, còn nhiều lúng túng, thao tác chậm, sai sót khi nhập liệu,...

- Một số sinh viên thiếu kỹ năng tin học văn phòng, không nắm vững kiến thức kế toán và thuế đã học ở các môn học trước nên quá trình dạy và học mô hình mới cũng gặp nhiều khó khăn.

4. Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng của việc ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng

Trên cơ sở phân tích những lợi ích và hạn chế nêu trên, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của việc ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng nói riêng và nâng cao chất lượng đào tạo kế toán nói chung:

- Chương trình đào tạo đại học kế toán hình thức vừa làm vừa học cần được chỉnh sửa để sớm đưa mô hình thực hành kế toán mô phỏng vào giảng dạy cho đối tượng sinh viên vừa làm vừa học.

- Bộ chứng từ kế toán cần được cập nhật về mặt thời gian phát sinh cũng như các nghiệp vụ kinh tế phát sinh phù hợp với các quy định hiện hành của cơ quan nhà nước.

- Giảng viên nghiên cứu xây dựng thêm các chứng từ kế toán mô phỏng của các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ và doanh nghiệp xây dựng, giúp sinh viên ra trường có thể dễ dàng tiếp cận công việc kế toán ở bất kỳ phần hành nào tại bất kỳ doanh nghiệp hoạt động theo lĩnh vực kinh doanh nào.

- Giảng viên đi thực tế doanh nghiệp nhiều hơn

từ đó xây dựng các bài tập tình huống phát sinh mối quan hệ công việc giữa bộ phận kế toán với các bộ phận khác trong doanh nghiệp hoặc với các đối tượng bên ngoài, giúp sinh viên tích lũy kinh nghiệm thực tế.

- Chương trình đào tạo đại học chính quy kế toán khóa 23 đã được chỉnh sửa, bổ sung môn Tin học kế toán (COA504) là môn học trước của môn Thực hành kế toán. Phần mềm kế toán và phần mềm Excel sẽ được giảng dạy trong môn Tin học kế toán ở học kỳ VI trước khi học mô hình thực hành kế toán mô phỏng ở học kỳ VII.

- Trước khi tham gia học mô hình thực hành kế toán mô phỏng, sinh viên cần phải nắm vững các kiến thức kế toán và thuế đã học, trang bị các kỹ năng tin học văn phòng, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm,...

- Giảng viên thường xuyên cập nhật các văn bản pháp luật về kế toán và thuế để đảm bảo nội dung giảng dạy sát với thực tế, đồng thời giáo dục cho sinh viên về tầm quan trọng của việc tự mình cập nhật các văn bản hiện hành liên quan đến ngành nghề khi đi làm.

- Máy móc, thiết bị trong phòng học cần được kiểm tra và bảo dưỡng định kỳ, sửa chữa hoặc nâng cấp khi cần thiết, để chúng luôn hoạt động tốt trong suốt quá trình sử dụng.

5. Kết luận

Kế toán mô phỏng là mô hình giảng dạy thực hành kế toán tiên tiến và đã được rất nhiều trường cao đẳng, đại học áp dụng. Sau 2 năm triển khai ứng dụng mô hình thực hành kế toán mô phỏng vào giảng dạy cho sinh viên đại học ngành Kế toán, chất lượng đào tạo kế toán tại Trường Đại học An Giang đã được nâng cao hơn nhiều so với trước đây, mang lại nhiều lợi ích thiết thực cho sinh viên, cho Nhà trường và các doanh nghiệp tuyển dụng. Kết quả nghiên cứu cho thấy, việc ứng dụng mô hình không phải thành công một cách dễ dàng, mà vẫn còn tồn tại các hạn chế cần khắc phục. Vì vậy, tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả ứng dụng mô hình này tại Trường Đại học An Giang trong thời gian tới ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Đào Thị Thanh Thúy và Bùi Phương Nhung (2017). Nâng cao chất lượng ứng dụng mô hình kế toán mô phỏng trong đào tạo tại các trường đại học Việt Nam. Truy cập tại: <https://tapchicongthuong.vn/bai-viet/nang-cao-chat-luong-ung-dung-mo-hinh-ke-toan-mo-phong-trong-dao-tao-tai-cac-truong-dai-hoc-viet-nam-46517.htm>
2. Hoàng Vũ Hải và Đoàn Thị Hân (2014). Nghiên cứu ứng dụng mô hình phòng thực hành kế toán ảo phục vụ đào tạo ngành kế toán cho sinh viên Trường Đại học Lâm nghiệp. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Lâm Nghiệp, 3, 120-127.

Ngày nhận bài: 17/2/2024

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 6/3/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 29/3/2024

Thông tin tác giả:

ThS. NGUYỄN NGỌC THÚY SƠN

Khoa Kinh tế - Quản trị kinh doanh

Trường Đại học An Giang, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

**USING SIMULATED ACCOUNTING PRACTICE MODELS
TO IMPROVE THE ACCOUNTING TRAINING PROGRAM'S
QUALITY AT AN GIANG UNIVERSITY**

● Master. **NGUYEN NGOC THUY SON**

Faculty of Economics - Business Administration,
An Giang University, An Giang, Vietnam

Vietnam National University Ho Chi Minh City, Vietnam

ABSTRACT:

This paper provided an overview and assessment of the use of simulated accounting practice models in the accounting training program at An Giang University since 2022. Based on the paper's findings, several recommendations were made to improve the effectiveness of using simulated accounting practice model in training activities.

Keywords: simulated accounting practice model, accounting practice, accounting simulation, virtual accounting.